

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 4η

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
& ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Αθήνα, 8 Φεβρουαρίου 2018

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθμ. πρωτ. 36

ΠΡΟΣ

Ταχ.Δ/νση : Γ. Γενναδίου 4 - Τ.Κ.106 78, Αθήνα
Τηλέφωνα : 210-3307450,60,70,80,90
FAX : 210-3848335
E-mail : notaries@notariat.gr
Πληροφορίες : Ευτυχία Καραστάθη

Όλους τους συμβολαιογράφους
της χώρας

ΘΕΜΑ: Ν. 4511/2018 (ΦΕΚ 2 Α) - Διαθήκες Ελλήνων Μουσουλμάνων

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Σας κοινοποιείται συνημμένα, προς ενημέρωσή σας, ο Ν. 4511/2018 με τίτλο «*Τροποποίηση του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11)*», ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 2/15-1-2018 τευχ. Α'. Σύμφωνα με τον ως άνω νόμο (άρθρ. 1), στο τέλος του άρθρ. 5 της από 24.12.1990 ΠΝΠ «*Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182)*, προστέθηκε παράγραφος 4, κατά την παρ. 1 περ. γ' της οποίας «*Οι κληρονομικές σχέσεις των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εκτός εάν ο διαθέτης συντάξει ενώπιον συμβολαιογράφου δήλωση τελευταίας βούλησης, κατά τον τύπο της δημόσιας διαθήκης, με αποκλειστικό περιεχόμενο της τη ρητή επιθυμία του να υπαχθεί η κληρονομική του διαδοχή στον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο. Η δήλωση αυτή είναι ελεύθερα ανακλητή, είτε με μεταγενέστερη αντίθετη δήλωσή του ενώπιον συμβολαιογράφου είτε με σύνταξη μεταγενέστερης διαθήκης, κατά τους όρους του Αστικού Κώδικα. Ταυτόχρονη εφαρμογή του Αστικού Κώδικα και του Ιερού Μουσουλμανικού Νόμου στην κληρονομική πε-*

ριουσία ή σε ποσοστό ή και σε διακεκριμένα στοιχεία αυτής απαγορεύεται».

Περαιτέρω, κατά την παρ. 2 εδ. β' του άρθρ. 1 του ως άνω νόμου, «*Διαθήκες που έχουν συνταχθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος και δεν έχει επέλθει κληρονομική διαδοχή αναπτύσσουν κανονικά τις έννομες συνέπειές τους κατά το χρόνο επαγωγής*».

Η ισχύς των προαναφερθεισών διατάξεων του Ν. 4511/2018 άρχεται από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Με τιμή
Ο Πρόεδρος
Γεώργιος Ρούσκας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

15 Ιανουαρίου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 2

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4511

Τροποποίηση του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11).

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

1. Στο τέλος του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4.α. Οι υποθέσεις της παραγράφου 2 ρυθμίζονται από τις κοινές διατάξεις και μόνο κατ' εξαίρεση υπάγονται στη δικαιοδοσία του Μουφτή, εφόσον αμφότερα τα διάδικα μέρη υποβάλουν σχετική αίτησή τους ενώπιόν του για επίλυση της συγκεκριμένης διαφοράς κατά τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο. Η υπαγωγή της υπόθεσης στη δικαιοδοσία του Μουφτή είναι αμετάκλητη και αποκλείει τη δικαιοδοσία των τακτικών δικαστηρίων για τη συγκεκριμένη διαφορά. Εάν οποιοδήποτε από τα μέρη δεν επιθυμεί την υπαγωγή της υπόθεσής του στη δικαιοδοσία του Μουφτή, δύναται να προσφύγει στα πολιτικά δικαστήρια, κατά τις κοινές ουσιαστικές και δικονομικές διατάξεις, τα οποία σε κάθε περίπτωση έχουν το τεκμήριο της δικαιοδοσίας.

β. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται όλοι οι αναγκαίοι δικονομικοί κανόνες για τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Μουφτή και την έκδοση των αποφάσεών του και ιδίως η διαδικασία υποβολής αιτήσεως των μερών, η οποία πρέπει να περιέχει τα στοιχεία των εισαγωγικών δικογράφων κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και, επί ποινή ακυρότητας, ρητή ανέκκλητη δήλωση κάθε διαδίκου περι

επιλογής της συγκεκριμένης δικαιοδοσίας, η παράσταση των πληρεξουσίων δικηγόρων, η διαδικασία κατάθεσης και επίδοσής της στο αντίδικο μέρος, η διαδικασία της συζήτησης και της έκδοσης απόφασης, τα θέματα οργάνωσης, σύστασης και διαδικασίας πλήρωσης θέσεων προσωπικού (μονίμων, ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και μετακλητών υπαλλήλων) και λειτουργίας της σχετικής υπηρεσίας της τήρησης αρχείου, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

γ. Οι κληρονομικές σχέσεις των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εκτός εάν ο διαθέτης συντάξει ενώπιον συμβολαιογράφου δήλωση τελευταίας βούλησης, κατά τον τύπο της δημόσιας διαθήκης, με αποκλειστικό περιεχόμενο της τη ρητή επιθυμία του να υπαχθεί η κληρονομική του διαδοχή στον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο. Η δήλωση αυτή είναι ελεύθερα ανακλητή, είτε με μεταγενέστερη αντίθετη δήλωσή του ενώπιον συμβολαιογράφου είτε με σύνταξη μεταγενέστερης διαθήκης, κατά τους όρους του Αστικού Κώδικα. Ταυτόχρονη εφαρμογή του Αστικού Κώδικα και του Ιερού Μουσουλμανικού Νόμου στην κληρονομική παρουσία ή σε ποσοστό ή και σε διακεκριμένα στοιχεία αυτής απαγορεύεται.».

2. Μέχρι την έναρξη ισχύος της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 5, της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11), ο Μουφτής επιλαμβάνεται των υποθέσεων που άγονται κοινή συναινέσει ενώπιόν του, τηρουμένης της υφιστάμενης κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος διαδικασίας. Διαθήκες που έχουν συνταχθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος και δεν έχει επέλθει κληρονομική διαδοχή αναπτύσσουν κανονικά τις έννομες συνέπειές τους κατά το χρόνο επαγωγής.

3. Στην παρ. 2 του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11) μετά τη φράση «Ο Μουφτής ασκεί δικαιοδοσία» προστίθεται η φράση «, υπό τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που ορίζο-

νται στην παράγραφο 4,». Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11) μετά τη φράση «αντίκεινται στο Σύνταγμα» προστίθεται η φράση, «ιδίως στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.»

4. Η ισχύς της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182 που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11) άρχεται από τη δημοσίευση του προβλεπόμενου στην περίπτωση β' προεδρικού διατάγματος.

5. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μπορεί να συσταθεί άμισθη Επιστημονική Επιτροπή, με έργο την κατάθεση, εντός 30 ημερών, έκθεσης για τους δικονομικούς κανόνες της υποπαραγράφου 4β. Η Επιτροπή απαρτίζεται από δύο Θεολόγους μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης με ειδικευση στη Σαρία ή σε συγγενές γνωστικό αντικείμενο, ένα μέλος του διδακτικού προσωπικού της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έναν δικηγόρο με εμπειρία σε θέματα οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου και ένα μέλος διδακτικού προσωπικού Νομικής Σχολής της ημεδαπής με ειδικευση σε θέματα Αστικού Δικονομικού Δικαίου.

Άρθρο 2 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 15 Ιανουαρίου 2018

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

Παιδείας, Έρευνας
και Θρησκευμάτων

Εξωτερικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 15 Ιανουαρίου 2018

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ